

Economia

Les universitats són meritocràtiques o no són

08/02/14 02:00 - CATEDRÀTIC DE BIOQUÍMICA I BIOLOGIA MOLECULAR, DIRECTOR DE L'ESCOLA DE DOCTORAT I VICERECTOR DE POLÍTICA CIENTÍFICA DE LA UB - **ENRIC I. CANELA**

Des de fa uns dies es torna a parlar de reformar la universitat. Se'n parla en l'àmbit polític català, a les universitats, entre els rectors quan es reuneixen en conclave i, menys, al Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

A mi no em sembla que el ministre Wert estigui molt interessat a parlar-ne, però ell va dir que el 2014 s'abordaria la reforma. Al començament del seu mandat va crear una comissió d'experts que li van lliurar unes conclusions. Va dir el ministre que volia retocar l'actual llei i fer-ho amb el màxim consens en la redacció. Hi ha una comissió mixta de rectors i ministeri treballant-hi.

Tinc el convenciment que és completament impossible fer una reforma de la norma universitària que satisfaci el professorat, els rectors, els estudiants i que lligui amb la filosofia liberal i centralista del ministre Wert. I si satisfà a tots, no haurà servit per res més que per perdre el temps.

La universitat catalana no és dolenta. No està en els millors llocs dels rànquings, però tampoc està ensorrada a la cua d'Europa. No és satisfactori no tenir cap universitat entre les 100 primeres, però hi ha raons que impedeixen millorar. Un finançament insuficient i, més determinant, una legislació que pretén que totes les universitats de l'Estat espanyol siguin iguals, que impedeix que es governin adequadament i que siguin eficaces. Retiment de comptes, zero.

Les fórmules per millorar, en plural, són conegudes. Unes, més adequades al nostre *clima*, i altres, menys. Jo estic convençut que el mecanisme més potent per provocar la millora de les universitats és el financer. Idealment el financer després de modificar la norma.

Un error que no podem cometre és creure que podem copiar models que ens són culturalment estranys. Per exemple, a mi m'agraden moltes coses del model britànic, però n'hi ha que no podem copiar. És un sistema en què el "mercat" té un gran pes. L'accés dels estudiants està fonamentat en la demanda, busquen la millor universitat de les que consideren al seu abast, no importa on sigui. La cultura de la mobilitat els és pròpia. Això és impensable aquí. Ara hi ha més mobilitat laboral que fa uns anys, però estem molt lluny d'ells. Introduir la cultura de la mobilitat estudiantil no es podrà desenvolupar a Catalunya, Catalunya és petita.

Aquest aspecte té a veure amb el finançament. No podem partir només de la demanda, i menys encara quan les universitats no són lliures de triar els estudiants. De fet el ministre Wert retorna aquesta llibertat a les universitats, però no la volen. Si de mi depengués, la tria la faria cada universitat. En altres països bé se'n surten. No té sentit un sistema en què no se selecciona res i tot ens ho fan. Volem autonomia?

Els mecanismes financers per incentivar la millora s'han de basar en la garantia que el finançament per fer les activitats bàsiques està assegurat. A partir d'aquí cal disposar d'indicadors de millora i de finançament lligats a aquesta millora. Si el finançament està molt lligat a la millora, els departaments, les facultats i les universitats, si tenen eines per fer-ho, modificaran comportaments per aconseguir més recursos. Si no importen els resultats perquè els recursos que aporta la millora no compensen l'esforç, el sistema continuarà igual.

L'exemple més clar que explica la dificultat per millorar està en el sistema de gestió de recursos humans. Imaginem dos professors fixos de la mateixa categoria. Un fa les classes, fins i tot amb alguna absència injustificada, i quan pot marxa cap a casa, no s'està les mínimes hores de permanència. L'altre col·labora perquè el departament funcioni bé, cada dia busca la manera de millorar les seves classes, es posa al dia, fa més hores de les que toca i són productives. Modèlic. Tots dos cobren el mateix. Amb una mica de sort, després de cinc anys, podria ser, però no és probable, que després d'una avaluació el *bo* aconseguís cobrar 100 euros més cada mes que el *dolent*. Ja es veu que l'únic incentiu que hi ha és moral. Conclusió: guanyo més mig compliment i anant-me a tocar la guitarra per les cantonades a veure si em donen alguna moneda, que sent un model de professor.

Qui en té la culpa?

Els governants de les universitats en tenen la culpa, d'això? Només en part. No recordo cap cas en què un professor funcionari hagi estat sancionat per incompliment, potser s'ha donat el cas, però no ho recordo. Però no és que els governants universitaris no ho vulguin, és que el sistema garantista ho fa pràcticament impossible.

No voldria transmetre una imatge negativa de les persones, val a dir que la majoria de la gent treballa, fa la feina tan bé com sap, però per contra no hi ha mecanismes que seleccionin els que més aporten a la millora.

Les universitats són meritocràtiques o no són. La universitat que determina la llei espanyola no ho és.

Diners? Sí, però sense reforma no millorarem.

La universitat catalana no és dolenta. No està en els millors llocs dels rànquings, però tampoc està ensorrada a la cua d'Europa. No és satisfactori no tenir cap universitat entre les 100 primeres, però hi ha raons que impedeixen millorar. Un finançament insuficient i, més determinant, una legislació que pretén que totes les universitats de l'Estat espanyol siguin iguals, que impedeix que es governin adequadament i que siguin eficaces. Retiment de comptes, zero

Altres articles de l'autor

11/01/2014 **Recursos ben dirigits**

14/12/2013 **Les diferències entre Escòcia i Catalunya en educació**

Més articles ...

La comissió dels dotze

L'abril del 2012 el govern espanyol va nomenar una comissió de dotze experts encarregada de diagnosticar l'estat del sistema universitari i presentar propostes de reforma. En sis mesos havia d'elevat una proposta per a la reforma del sistema universitari. El febrer del 2013 va lliurar al ministre les seves conclusions.

Darrera actualització (Dissabte, 8 de febrer del 2014 02:00)

DESA LA NOTÍCIA A:

Des del **registre** pots veure i gestionar totes les notícies desades i de les que en fas seguiment.